

УДК 657:346.22

**МЕХАНІЗМ ВІДОБРАЖЕННЯ НА РАХУНКАХ
БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ПРИЙМАННЯ ТА
ПЕРЕДАЧІ ОБ'ЄКТУ КОНЦЕСІЇ**

DOI 10.30838/ P.ES.2224.261218.132.334

Ковальчук В. В.*Житомирський державний технологічний університет*

В статті обґрунтовано, що формування робочого плану рахунків є особливо важливою з позиції врахування усіх властивостей об'єкту щодо яких є зацікавленість внутрішніх та зовнішніх користувачів. В процесі дослідження було визначено напрями трансформації діючого плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та інструкції з його застосування, зокрема виникла потреба у введенні додаткових синтетичних рахунків. Встановлено, що зміни мають стосуватися більшості об'єктів бухгалтерського обліку, а саме: необоротних активів, оборотних активів, зобов'язань, витрат, доходів та фінансових результатів. Визначено два варіанти відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з приймання-передачі об'єкту концесії, зокрема було обґрунтовано напрями трансформації плану рахунків бухгалтерського обліку в частинні необоротних активів. В дослідженні обґрунтовано необхідність передбачити в інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку джерел надходження необоротних активів, таких як довірче управління, оперативне управління, концесія та інші. Дані пропозиції дозволять сформувати інформаційний комплекс, що дозволить оцінити ресурсний потенціал підприємства концесіонера в частинні реалізації суспільних послуг.

Ключові слова: бухгалтерський облік; договір концесії; об'єкт концесії; рахунки бухгалтерського обліку; облікове відображення; інформаційне забезпечення; державно-приватне партнерство

UDC 657:346.22

**REFERENCE MECHANISM ACCOUNTING ACCOUNTS FOR
ACCEPTANCE AND TRANSFER OF CONCEPT OBJECTS**

DOI 10.30838/ P.ES.2224.261218.132.334

Kovalchuk V.*Zhytomyr State Technological University*

The article substantiates that the formation of the work plan of accounts is especially important from the standpoint of taking into account all properties of the object, which is the interest of internal and external users. In the course of the study, the directions of transformation of the current plan of accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations and instructions on its application were determined, in particular, there was a need for the introduction of additional synthetic

accounts. It has been established that changes should concern most accounting objects, namely: non-current assets, current assets, liabilities, expenses, income and financial results. Two variants of reflection in the accounts of acceptance-transfer of the concession object were reflected in the accounts, in particular, the directions of the transformation of the plan of accounting of accounts in the part of non-current assets were substantiated. The research substantiates the need to foresee in the instruction on the application of the plan of accounting for accounting sources of non-current assets, such as trust management, operational management, concession, and others. These proposals will enable the formation of an information system that will allow assessing the potential of the concessionaire's enterprise in the partial implementation of public services.

Keywords: accounting; concession agreement; concession object; accounting records; accounting display; information provision; public-private partnership

Актуальність дослідження. Рахунки бухгалтерського обліку є найбільш важливим елементом методу бухгалтерського обліку, що характеризує подвійну природу останнього. Без рахунків важко взагалі уявити струнку та динамічну систему бухгалтерського обліку, яка направлена на генерування якісного інформаційного ресурсу про господарську діяльність. За допомогою рахунків бухгалтерського обліку формується економічна дійсність в розрізі різних сфер економічної активності суспільства.

Зарубіжний вчений Білов В.Д. досить влучно охарактеризував місце рахунків в системі бухгалтерського обліку: «все бухгалтерське знання обертається близько одного центрального поняття - рахунки; тим часом спробуйте точно, строго визначити це основне поняття, і я впевнений, що не тільки більшість з вас, але і багато хто з вельми поважних бухгалтерів утруднився дати відповідь» [2, с. 51].

Особливо важливою є процедура формування інформації про концесійну діяльність, адже даний вид діяльності є суспільно значимим. Рахунки тут відіграють роль інструменту формування інформації про об'єкти, що стосуються реалізації державно-приватного партнерства у формі концесії. Формування робочого плану рахунків є особливо важливою з позиції врахування усіх властивостей об'єкту щодо яких є зацікавленість внутрішніх та зовнішніх користувачів.

Зауважимо, що для операції за договорами концесії актуалізується питання не лише робочого плану рахунків, але в загалом реформування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Це обумовлено тим,

що діючим планом рахунків не передбачено процедури постановки об'єкту концесії на баланс, не визначено порядку відображення на рахунках відображення операцій з виконання умов договору концесії.

Усе вище зазначене актуалізує дослідження проблем трансформації плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій як інструменту регулювання бухгалтерського обліку та формування робочого плану рахунків як складової організації бухгалтерського обліку операцій за договорами концесії.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми розвитку рахунків бухгалтерського обліку піднімалися вітчизняними та зарубіжними вченими зокрема: А. Кузьмінський [12], М.Т. Білуха [3], Б.І. Валуєв [6], К.П. Боримська [4], Д.О. Грицишен [8], В.В. Євдокимов [8], С.В. Свірко [18], С.Ф. Легенчук [13], Л.В. Гнилицька [7], К.В. Безверхий [1], І. Жолнер [9], Л. Ловінська [5], С. Малькевич [14], С. Модеров [15], О. Петрук [16], А. Черкай [21], М. Штейнман [20]. Вченими визначено як напрями розвитку теорії рахунків та плану рахунків так і формування напрямів їх трансформації для забезпечення практики в розрізі різних об'єктів та цілей формування облікової інформації. Однак частина питань залишилися невирішеними, зокрема ніхто з авторів не розглядав механізм відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з приймання та передачі об'єкту концесії.

Викладення основного матеріалу. Рахунки бухгалтерського обліку мають багатомісячну історію. При чому вивчаючи рахунки в ретроспективі варто наголосити, що даний елемент методу бухгалтерського обліку є цікавим як для теоретиків так і практиків. «Практика бухгалтерського обліку (рахівництво) історично випереджає теорію (рахунковедення). Теоретичні концепції бухгалтерського обліку будуються на основі узагальнення його багатомісячної практики. Проте, зібрані матеріали ще не є теорією, а лише одним із джерел теоретичного узагальнення. Підтвердженням цього є існування багатьох різних рахункових теорій і шкіл. До того ж, провести межу між рахівництвом і рахунковеденням вельми непросто» [20, с. 29].

Вважаємо, що кожен напрям розвитку рахунків бухгалтерського обліку за окремим об'єктом або в цілому за окремим видом економічної діяльності суто з практичної точки зору не може минути ні теорію ні науку про бухгалтерський облік. Це можемо пов'язати із тим, що

бухгалтерський облік є функціональною економічною наукою, для якої характерним є тісний взаємозв'язок теорії та практики.

«Зараз переважна більшість фахівців зорієнтована на дослідженнях, пов'язаних із використанням міжнародних стандартів обліку. На нашу думку, навіть якщо враховувати особливості діяльності підприємств, установ та організацій, можна створити єдиний План рахунків бухгалтерського обліку на рівні синтетичних рахунків першого порядку відповідно до загальних вимог організації обліку. Правила ведення бухгалтерського обліку (наприклад, облік основних засобів і грошових коштів, дебіторів і кредиторів, капіталу) притаманні промисловим, сільськогосподарським, торговельним підприємствам, банківським і бюджетним установам. При цьому специфіка виду діяльності тих чи інших буде відображатися в Робочому Плані рахунків бухгалтерського обліку. Він має задовольняти потреби внутрішніх, зовнішніх користувачів та відповідати міжнародним стандартам обліку» [19, с. 581].

Перш ніж перейти до обґрунтування напрямів розвитку та формування робочого плану рахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій за договорами концесії є потреба у визначенні напрямів трансформації діючого плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та інструкції з його застосування.

Згідно із діючим вітчизняним бухгалтерським законодавством «план рахунків бухгалтерського обліку застосовується підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (крім банків і бюджетних установ) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб (далі - підприємства). Нові синтетичні рахунки можуть вводитися до Плану рахунків Міністерством фінансів України за відповідними клопотаннями щодо бухгалтерського обліку специфічних операцій. Субрахунки до синтетичних рахунків вводяться підприємствами самостійно, виходячи з потреб управління, контролю, аналізу та звітності» [17].

Відповідно до зазначеного та зважаючи на специфіку операцій за договорами концесії є потреба у введенні додаткових синтетичних рахунків та зміни інструкції із застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і

організацій. Зокрема зміни мають стосуватися більшості об'єктів бухгалтерського обліку:

- необоротні активи (в тому числі незавершене будівництво – частинна цілісного майнового комплексу або капітальний ремонт окремої складової цілісного майнового комплексу), в частинні відображення отриманих в концесію об'єктів необоротних активів, що складають цілісний майновий комплекс;

- оборотні активи (в тому числі незавершене виробництво – суспільна послуга, що передбачена договором концесії), в частинні відображення отриманих об'єктів від ліквідації державного чи комунального підприємства в результаті концесії;

- зобов'язання, в частинні зобов'язань, що передбаченні умови концесійного договору за об'єкти, що передані в концесію в результаті ліквідації державного чи комунального підприємства;

- витрати, доходи та фінансові результати, що є результатом реалізації суспільних послуг, або ж інших напрямів діяльності пов'язаної із реалізацією умов договору концесії.

Реформування діючого плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій може мати декілька варіантів в частинні облікового відображення операцій з приймання-передачі об'єкту концесії. При чому особливості будуть стосуватися як новоствореного так і існуючого підприємства, яке виступає концесіонером. Складність полягає в тому, що отримане майно в результаті концесії не є майном ні новоствореного підприємства-концесіонера, а ні існуючого підприємства-концесіонера. Так, відповідно до Закону України про Концесії «Передача об'єктів у концесію не зумовлює перехід права власності на цей об'єкт до концесіонера та не припиняє права державної чи комунальної власності на ці об'єкти. Майно, створене на виконання умов концесійного договору, є об'єктом права державної чи комунальної власності. Майно, яке придбав концесіонер на виконання умов концесійного договору, належить йому на праві власності та може переходити у власність держави або територіальної громади після закінчення строку дії концесійного договору відповідно до умов, передбачених цим Законом та концесійним договором» [10].

В свою чергу Інструкцією із застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських

операцій підприємств і організацій передбачено, що у рахунках 1-го класу «Необоротні активи» «з відповідним веденням аналітичного обліку узагальнюється інформація про наявність і рух необоротних активів, належних підприємству на праві власності, отриманих на праві господарського відання, на праві оперативного управління, отриманих у фінансовий лізинг, у довірче управління чи за договором оренди цілісного майнового комплексу» [11]. Тобто є потреба у врегулюванні відображення отриманих необоротних активів у концесію, та розмежування з об'єктами, що є у власності підприємства-концесіонера.

Для вирішення зазначеного питання пропонуємо два варіанти:

Варіант 1. Внесення змін до інструкції із застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій де передбачити відображення у складі необоротних активів відображати об'єкти, що отримання в результаті концесії. Зазначене можливо реалізувати, шляхом наступних змін до інструкції:

- клас 1 «Необоротні активи»: «на рахунках цього класу з відповідним веденням аналітичного обліку узагальнюється інформація про наявність і рух необоротних активів, належних підприємству на праві власності, отриманих на праві господарського відання, на праві оперативного управління, отриманих у фінансовий лізинг *або концесію* (курсивом виділено запропоновані зміни до інструкції із застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій), у довірче управління, за договором оренди цілісного майнового комплексу чи *концесії цілісного майнового комплексу*»;

- «рахунок 10 «Основні засоби» призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансової оренди *чи концесії об'єктів* і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, а також об'єктів інвестиційної нерухомості»; «За дебетом рахунку 10 «Основні засоби» відображається надходження (придбаних, створених, безоплатно отриманих, *отриманих в результаті концесії*) основних засобів на баланс підприємства, які обліковуються за первісною вартістю».

Відповідним чином є пропозиція внесення змін до інших рахунків першого класу рахунків бухгалтерського обліку «Необоротні активи», які можуть надходити на підприємство в результаті реалізації державно-

приватного партнерства у формі концесії. Спираючись на зазначене, об'єкти отриманні в результаті концесії будуть відображатися на існуючих рахунках бухгалтерського обліку через відповідні аналітичні рахунки.

Такий варіант може застосовуватися як для новоствореного підприємства так і для підприємства, що існує. Виділення інформації про такі об'єкти буде можливим через формування відповідного робочого плану рахунків.

Запропоновані зміни є цілком логічним, адже договір концесії може бути заключений строком понад 50 років, а отже є потреба у відображенні достовірної інформації про економічний потенціал підприємства концесіонера на етапах реалізації концесійного договору. Така інформація є суттєвою при аналітичній оцінці діяльності підприємства-концесіонера як з боку органів державної влади так і громадських організацій і власників підприємства. Відповідні зміни варто внести і до річної фінансової звітності в частині відображення отриманих в результаті концесії об'єктів необоротних активів в складі примітки до річної фінансової звітності. Це дозволить аналітику оцінити ефективність утримання та експлуатації цілісного майнового комплексу, що знаходиться у власності держави.

Варіант 2. Відображення цілісного майнового комплексу отриманого в результаті концесії на окремих синтетичних рахунках рахунку бухгалтерського обліку в розрізі існуючих рахунків: 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 12 «Нематеріальні активи», 13 «Знос необоротних активів (амортизація)», 16 «Довгострокові біологічні активи». Для реалізації зазначеного варто передбачити в складі субрахунків, що відображають інші об'єкти, відображення об'єктів отриманих в результаті концесії. Зазначенні зміни можуть бути наступним чином враховані в інструкції із застосування інструкції із застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (табл. 1).

Зазначений варіант реформування бухгалтерського обліку операцій за договорами концесії в частині зміни інструкції із застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій може бути реалізований, проте матиме малу ефективність з позиції формування

якісного інформаційного ресурсу про господарську діяльність підприємства-концесіонера, а відповідно не дозволить оцінити ефективність суспільних послуг, що реалізуються. Адже формування суто облікової інформації не дозволить в повній мірі сформуванню уявлення про господарську діяльність, а аналітичний інструментарій не буде в повній мірі забезпечений обліковою інформацією, що сформована зазначеним чином.

Таблиця 1. – Зміни до інструкції із застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій при відображенні об'єктів на окремих рахунках необоротних активів

Рахунок	Діючий підхід	Зміни
1	2	3
109 «Інші основні засоби»	На субрахунку 109 «Інші основні засоби» ведеться облік основних засобів, які не включені до інших субрахунків рахунку 10 «Основні засоби»	На субрахунку 109 «Інші основні засоби» ведеться облік основних засобів, які отримані в результаті концесії або не включені до інших субрахунків рахунку 10 «Основні засоби»
117 "Інші необоротні матеріальні активи"	На субрахунку 117 "Інші необоротні матеріальні активи" ведеться облік наявності та руху інших необоротних матеріальних активів, які не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 11 "Інші необоротні матеріальні активи". На цьому субрахунку, зокрема, відображається вартість завершених капітальних інвестицій в об'єкти операційної оренди (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо)	На субрахунку 117 "Інші необоротні матеріальні активи" ведеться облік наявності та руху інших необоротних матеріальних активів, які отримані в результаті концесії або не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 11 "Інші необоротні матеріальні активи". На цьому субрахунку, зокрема, відображається вартість завершених капітальних інвестицій в об'єкти операційної оренди (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо)
127 "Інші нематеріальні активи"	На субрахунку 127 "Інші нематеріальні активи" ведеться облік інших нематеріальних активів, якими володіє підприємство (права на здійснення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо).	На субрахунку 127 "Інші нематеріальні активи" ведеться облік інших нематеріальних активів, якими володіє підприємство (права на здійснення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо), зокрема на умовах договору концесії

Продовження табл. 1

1	2	3
156 «Капітальне будівництво об'єкту концесії»	Субрахунок відсутній	На субрахунку 156 «Капітальне будівництво об'єкту концесії» ведеться облік незавершеного капітального будівництва цілісного майнового комплексу або якого окремих складових, що є об'єктом концесії та отримане підприємством в результаті укладання концесійного договору
167 «Довгострокові біологічні активи отриманні в результаті концесії»	Субрахунок відсутній	На субрахунку 167 «Довгострокові біологічні активи отриманні в результаті концесії» ведеться облік довгострокових біологічних активів отриманих в результаті укладання договору концесії

Джерело: побудовано на основі [17]

Це обумовлено сукупність причини, які можна звести в наступні групи:

1. Формування плану рахунків бухгалтерського обліку відбувається у відповідності до фізичних, економічних та правових властивостей об'єкту бухгалтерського обліку. Відображення об'єкту концесії за рахунками в складі інших активів є не логічним та не відповідної загальні структурі плану рахунків бухгалтерського обліку, адже враховано лише джерела формування таких активів;

2. Відображення об'єктів концесії в складі інших необоротних активів не дозволить сформувати інформацію в розрізі видів об'єктів, наприклад, транспортних засобів, будинки та споруди, машини та обладнання. Відповідно, при аналітичній оцінці не буде можливо оцінити фондівдачу, фондомісткість, коефіцієнт зношеності, коефіцієнт придатності, коефіцієнт приросту, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт оновлення, частка основних засобів прийнятих в концесію в розрізі видів об'єктів основних засобів;

3. Відображення об'єктів концесії в даному напрямі не дозволить через подвійний запис виділити та виокремити їх в управлінській звітності та примітках до річної фінансової звітності. Це в свою чергу знизить ефективність управління майновим потенціалом підприємства концесіонера.

Відповідно до зазначеного найбільш прийнятним є перший варіант, який дозволить на рівні окремого підприємства-концесіонера побудувати план рахунків, який буде відповідати вимогам користувачів до інформації, що генерується системою бухгалтерського обліку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідження проблем відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з приймання-передачі об'єкту концесії дозволило визначити декілька варіантів відображення даного об'єкту. В результаті було обґрунтовано напрями трансформації плану рахунків бухгалтерського обліку в частинні необоротних активів. Зокрема обґрунтовано необхідність передбачити в інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку джерел надходження необоротних активів, таких як довірче управління, оперативне управління, концесія та інші. Це дозволить сформуванню інформаційний комплекс, що дозволить оцінити ресурсний потенціал підприємства концесіонера в частинні реалізації суспільних послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Безверхий К.В. Особливості бухгалтерського обліку за національними та міжнародними стандартами: порівняльний аспект // Облік і фінанси. 2014. № 2. С. 8-13.
2. Белов В.Д. Кинематография и бухгалтерия // Счетоводство. 1896. №13-14. С. 199.
3. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. Київ, 2000. 692 с.
4. Боримская Е.П. Генезис научной мысли о сущности счетов бухгалтерского учета: библиометрический анализ // Международный бухгалтерский учет. 2011. № 23 (173). С. 40-54.
5. Бухгалтерський облік: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Л. Г. Ловінська, Л. В. Жилкіна, О. М. Голенко та ін. К.: КНЕУ, 2002. 370 с.
6. Валуев Б. Про багатоцільовий бухгалтерський облік: деякі необґрунтовані уявлення // Бухгалтерський облік і аудит. 2012. № 5. С. 3-9.
7. Гнилицька Л.В. Бухгалтерський облік як інструмент управління ризиками підприємницької діяльності // Фінанси України. 2014. № 3. С. 114-125.
8. Євдокимов В.В. Бухгалтерський облік діяльності судноплавних компаній: теорія, методика, організація: монографія / В.В. Євдокимов, Д.О. Грицишен, С.В. Тарасенко. Житомир: ЖДТУ, 2014. 232 с.
9. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: навчальний посібник для вищої школи. / Нац. ун-т харч. технол. К.: Центр учбової літератури, 2012. 365 с.

10. Закон України “Про концесії” № 997-XIV від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-14>
11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
12. Кузьмінський А. М. Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу / А. М. Кузьмінський, В. П. Завгородій, В. В. Сопко ; [за ред. А. М. Кузьмінського]. К.: Вища школа, 1993. 223 с.
13. Легенчук С.Ф. Бухгалтерське теоретичне знання : від теорії до метатеорії : монографія. Ж. : ЖДТУ, 2012. 336 с
14. Малькевич С.А., Манько С.В. Автоматизация учета основных средств в соответствии с МСФО // Корпоративная финансовая отчетность. Международные стандарты. 2010. №9 (47). URL: <https://aksakov.ru/tehnologii/s/avtomatizaciya-ucheta-osnovnih-sredstv-v-sootvetstvii-s-msfo-8499295>.
15. Модеров С. План счетов в соответствии с МСФО // Главбух. 2007. № 15. URL: <http://www.ipp.spb.ru/index.php?page=363>.
16. Петрук О.М. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні: теорія, методологія, практика: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2006. 152 с.
17. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 1591 від 09.12.2011 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>
18. Свірко С.В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: методологія та організація: монографія. : КНЕУ, 2006. 243 с.
19. Степова Т.Г. План рахунків у контексті реформування системи обліку в Україні. URL: <http://global-national.in.ua/archive/18-2017/109.pdf>
20. Счетоведение: Монография в 3-х частях / [Под науч. ред. проф. М.Я. Штейнмана]. Житомир: ЖГТУ, 2008. Ч. 1. Развитие учений о бухгалтерских счетах / Н.М. Малюга, М.Я. Штейнман, Е.П. Боримская [Предисл. Ф.Ф. Бутынца], 2008. 376 с.
21. Черкай А. Единый универсальный план счетов для параллельного учета по МСФО и РСБУ. URL: <http://www.klerk.ru/buh/articles/322464>.

REFERENCES:

1. Bezverhuj, K. V. (2014) Osoblyvosti buhgalters'kogo obliku za nacional'nymy ta mizhnarodnymy standartamy: porivnjal'nyj aspect [Features of accounting according to national and international standards: a comparative aspect]. *Oblik i finansy – Accounting and finance*, 2, 8-13 [in Ukrainian].

2. Belov, V.D. (1896) Kinematografiya i bukhgalteriya [Cinematography and Accounting]. Schetovodstvo – Bookkeeping, 13-14, 199 [in Russian].
3. Biluha, M.T. (2000) Teorija buhgalters'kogo obliku [Theory of accounting], Kyi'v [in Ukrainian].
4. Borimskaya, E.P. (2011) Genezis nauchnoy mysli o sushchnosti schetov bukhgalterskogo ucheta: bibliometricheskiy analiz [The genesis of scientific thought about the essence of accounting accounts: bibliometric analysis], Mezhdunarodnyy bukhgalterskiy uchet – International Accounting, 23 (173), 40-54 [in Ukrainian].
5. Lovins'ka, L.G., Zhyllkina, L.V., Golenko, O.M. et al. (2002) Buhgalters'kyj oblik [Accounting]. Kyiv.: KNEU [in Ukrainian].
6. Valujev, B. (2012) Pro bagatocil'ovyy buhgalters'kyj oblik: dejaki neobg'runtovani ujavlennja [About Multipurpose Accounting: Some Unreasonable Impressions About Multipurpose Accounting: Some Unreasonable Impressions]. Buhgalters'kyj oblik i audit – Accounting and auditing, 5, 3-9 [in Ukrainian].
7. Gnylyc'ka, L.V. (2014) Buhgalters'kyj oblik jak instrument upravlinnja ryzykamy pidprijemnyc'koi' dijal'nosti [Accounting as a risk management tool for entrepreneurship], Finansy Ukrai'ny – Finance of Ukraine, 3, 114-125 [in Ukrainian].
8. Jevdokymov, V.V., Grycysheh, D.O. & Tarasenko, S.V. (2014) Buhgalters'kyj oblik dijal'nosti sudnoplavnyh kompanij: teorija, metodyka, organizacija [Accounting of the activities of shipping companies: theory, methodology, organization]. Zhytomyr: ZhDTU [in Ukrainian].
9. Zholner, I.V. (2012) Finansovyj oblik za mizhnarodnymy ta nacional'nymy standartamy [Financial accounting according to international and national standards], Kyv: Centr uchbovoi' literatury [in Ukrainian].
10. Zakon Ukrai'ny “Pro koncesii” [Law of Ukraine "On Concessions"] (n.d.). zakon.rada.gov.ua Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-14> [in Ukrainian].
11. Instrukcija pro zastosuvannja Planu rahunkiv buhgalters'kogo obliku aktyviv, kapitalu, zobov'jazan' i gospodars'kyh operacij pidprijemstv i organizacij [Instruction on the application of the Account of Accounts of Assets, Capital, Commitments and Business Operations of Enterprises and Organizations] (n.d.). zakon.rada.gov.ua Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> [in Ukrainian].
12. Kuz'mins'kyj, A.M., Zavgorodij, V.P. & Sopko, V.V. (1993) Organizacija buhgalters'kogo obliku, kontrolju i analizu [Organization of accounting, control and analysis] A.M. Kuz'mins'kogo (Ed.). Kyiv: Vyshha shkola, [in Ukrainian].
13. Legenchuk, S.F. (2012) Buhgalters'ke teoretychne znannja : vid teorii' do metateorii' [Accounting theoretical knowledge: from theory to meta theory]. Zhytomyr: ZhDTU [in Ukrainian].
14. Mal'kevich, S.A. & Man'ko, S.V. (2010) Avtomatizatsiya ucheta osnovnykh sredstv v sootvetstvii s MSFO [Automation of accounting for fixed assets in accordance with IFRS].

- Korporativnaya finansovaya otchetnost'. Mezhdunarodnye standarty – Corporate financial reporting. International standards, №9 (47). Retrieved from <https://aksakov.ru/tehnologii/s/avtomatizaciya-ycheta-osnovnih-sredstv-v-sootvetstvii-s-msfo-8499295> [in Russian].
15. Moderov, S. (2007) Plan schetov v sootvetstvii s MSFO [Chart of Accounts in accordance with IFRS], Glavbukh – Chief accountant, 15. Retrieved from <http://www.ipp.spb.ru/index.php?page=363> [in Russian].
16. Petruk, O.M. (2006) Reguljuvannja buhgalters'kogo obliku v Ukrai'ni: teorija, metodologija, praktyka [Accounting Accounting in Ukraine: Theory, Methodology, Practice]. Zhytomyr: ZhDTU [in Ukrainian].
17. Plan rahunkiv buhgalters'kogo obliku aktyviv, kapitalu, zobov'jazan' i gospodars'kyh operacij pidprijemstv i organizacij [Plan of accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations] (n.d.). zakon.rada.gov.ua Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> [in Ukrainian].
18. Svirko, S.V. (2006) Buhgalters'kyj oblik u bjudzhetnyh ustanovah: metodologija ta organizacija [Accounting in budget institutions: methodology and organization] KNEU [in Ukrainian].
19. Stepova, T.G. Plan rahunkiv u konteksti reformuvannja systemy obliku v Ukrai'ni [Account Schedule in the Context of Reforming the Accounting System in Ukraine] Retrieved from <http://global-national.in.ua/archive/18-2017/109.pdf> [in Ukrainian].
20. Malyuga, N.M., Shteynman, M.Ya. & Borimskaya, E.P. (2008) Schetovedenie: Monografiya v 3-kh chastyakh [Account Science: Monograph in 3 parts] M.Ya. Shteynmana (Ed.) Zhitomir: ZhGTU, (Vols. 1.) Razvitie ucheniy o bukhgalterskikh schetakh – Development of training on accounting accounts [in Russian].
21. Cherkay, A. Edinyy universal'nyy plan schetov dlya parallel'nogo ucheta po MSFO i RSBU [A single universal account plan for parallel accounting under IFRS and RAS]. (n.d.). klerk.ru Retrieved from: <http://www.klerk.ru/buh/articles/322464> [in Russian].